

DEBRECZENI IRÓK.

(Életrajzi adalékok.)

A *Series studiosorum* című legrégibb debreczeni főiskolai anyakönyvből kijegyeztem a Veszprémi István, Sinai Miklós, Földi János, Budai Ferencz és Ézsaiás, Karacs Ferencz, Tóth Ferencz s Csokonai Mihály életére vonatkozó adatokat, s ezeket azzal a megjegyzéssel közlöm, hogy az utóbbi neve előtt és után beiratkozott tanulókat is jónak láttam kiírni.

*

Ego *Stephanus Veszprémi* subscribo legibus Ill. Coll. Debretziensis Anno 1741. die 2 Julii.

Stephanus Veszprémi alias *Csanádi* natus *Veszpremi* 1723 die 13 Aug. didicit *Papae*, *Sopronii*, *Bistricii*, *Debreczini*, ubi *Praeceptor oratoriae* 1749, *Bibliothecarius* 1749, *Collega* 1748, *Contr. Senior* 1751. *Salutavit Academias Helveticas*, *Belgicas* et *Londinum*, in quibus *medicinae* studuit. *Doctoris gradum* accepit *Ultrajectini* 1756. *Factus Medicinae Doctor* 57, ab *Augusta Theresia* nummismate aureo donatus 1767. *Societatum Jablonczianae Lipsiensis*, *Göttingensis* ac *Jenensis* membrum. *Obiit* 1799. d. 13 *Martii*, aetatis 76. *Vir magni et celeberrimi nominis*, *omni scientiarum genere refertissimus* et *vere experientissimus*, *simul pius*. *Plurimos habet libros editos*.

*

Anno 1746. die 28. Apr. *Classis* II.

Nicol. Sinai, patria: *Deretskeiensis*, schola: *Publicus M. P. Bibliothecarius*, *salutavit Academias*, *recte petiit Angliam* 1755., *redux professor publicus collegii ref. Debrecin. Hist. et Eloq. Ao.* 1765.

*

1773. ápr. 24 ikén beiratkozott:

Joannes Földi, patria: *Szalontha*, schola: *Szalontha*. *Rector Halas* 1781. *Physicus nunc oppidorum Hajdonicalium* 1797. *Obiit* 1802. *Vir doctus probus et bonus poeta*. *Habet libros editos*. *Et societatis Jenensis Membrum*.

*

1777. ápr. 24-én az I. classisba:

Franciscus Budai, p.: *Peer*, sch.: *Debreczina*.

Praeceptor Syntaxistarum ao. 1784. *post Rect. Szoboszlo. Pastor Szováth* 1789. *Obiit* 1802. d. 28 *Septembris Debrecini* *post breves sed acerbissimos colicae cruciatus*, aetatis 42. *Vir pius et doctissimus*. *Edidit libros: Kant philosophiája szerint való rosta, Magyar Ország Politika Historiájára való Lexicon*.

1782. ápr. 25-én az I. classisba :

Esaias Budai, patria: Peer, schola: Debrecen. Praeceptor linguae Germanicae et Gallicae, Praeceptor Poeseos 1789, Praeses 1790, Substitutus historiae professor 1791, Thecarius, Senior 1791 et 1792. Salutavit Academiam, Professor ordinarius Debrec. Hist. et Litterat. 1794. iam SS. Theologiae 1808. die 17 Septembr. V. Tractus Debr. assessor 1808. et Superintendentiae generalis notarius ab anno 1813, mox pastor Debr. 1821. et Superintendens 1822. mortuus die 14-a Julii 1841.

*

1787. ápr. 26-án a II. classisba :

Franciscus Karats, p.: Püspök-Ladány, sch: Kardszag. Rector Margita 1793. Sculptor insignis Pestini vivus adhuc nunc 1844.

*

Seniore Joanne Naszályi 1788. die 18-a Aprilis.

Franciscus Tóth, patria: V. Berény, schola in qua didicit: Debrecen. Erat praceptor oratoriae 94, praeses novitiorum studiosorum 96 et 97, item Thecarius. Senior a. 1798. Professor S. S. Theologiae in I. Collegio Papensi 1801. Plurimos edidit huc usque libros bono communi utilissimos. Pastor Papensis et gen. notarius superintendentiae Trans Danubianae, tandem Superintendens.

Beniamin Szokolai. p: A. Görsön, sch: Debreczen. Rector Szőny 93, P. Marót 97.

Mich. Csokonai, p.: Debretzen, sch.: Debretzen. Poetarum Praeceptor. Fuit excellens ac svavis Hungaricus Poeta. Habet plurimos versus editos. Obiit Debrecini 1805. die 28. Januarii.

And. Miskeni, p.: Debreczen, sch.: Debreczen. Praeceptor Gram. 94. Rector Hadház 96. Insignis Debrecini advocatus.

Közli: DR. BOROVSKY SAMU.

FÁY ANDRÁS KÉT KIADATLAN MESÉJE.

A század első negyedében tasnádi Szűts Ábrahám, mint gombai birtokos, bizalmas barátságban állott az akkor még ugyanott lakó Fáy Andrással. Maga Szűts is előszeretettel foglalkozott az irodalommal; Mathissonnak, Herdernek több költeményét lefordította, de csak kedvtelésből asztalfiókja számára. Irt azonban több csinos dalt, melyek közül egy pár, így: a »Cserebogár, sárga cserebogár!« és »Zöld csáko süvegem« kezdetűek, — bár némileg módosult alakban, máig is fentmaradt a nép ajkán. Később a negyvenes években a politikai irodalomban is részt vett

két röpirattal, melyek közül az első »A Kelet Népe gazdasági állása« címmel 1842-ben Pesten, a második pedig »A Pipás Nemesek véleménye az adó . . . stb. — iránt« címmel 1843-ban Kecskeméten jelent meg.

Szűts Ábrahámnak sajátkezűleg összeírt »Gyűjteményé«-ben meg van Fáy Andrásnak bizalmas barátjai számára írt sok tréfás verse és munkája, mint a »Pándi csuda«, a »Restauráció«, a »Nyulak Instántiája Patay Pálhoz«, »Juliánna nap a Pándi új házban«, »Jánosits úr köszöntése József napján Fóth, Palota és Veres-Egyháza birái által«, »Vőfélyi versek« stb. E »Gyűjtemény«-ben találtam Fáy 63 meséjét is, e címmel »Mesék Fáy Andrásról, kaptam 24 nov. 1819.« Ezek között van kettő olyan, a mely nincs benne Fáy meséinek egyik kiadásában sem. Itt közlöm ezeket, cím nélkül, úgy a mint a »Gyűjtemény«-ben vannak.

I.

A Gazda a szilaj tsikót tanult anyja mellé fogta be. Hortyogva vágott amaz első lábaival, a hátrulsókkal pedig a hámfát rugdosta 's minduntalan meg megkapni törekedett a kotsit. Ó! anyám! — így szól végre a mint megálltak lihegve — túrhetetlen nekem e gyáva szolgálát, Ó! fiam, a szokás mindent megedz, felel ez Mit használ ellenkezésed? Lám, hátulsó inaid vérzenek a hámfátúl, s végtére is tsak húznod kell.

A mit változtatnunk nem lehet, könnyebbé teszi a Béketúrás.

II.

A Sas udvart formála. Ministerem legyen a varjú: mert messze megérzi a dögöt, így szól. A csóka szereti a fényest, vigyázzon a kintstárra. A holló okos, de csipdes: jó lesz udvari bolondnak. A bátor ölyvök lesznek katonáim; s míg a hadban mulatunk, a sokszínű sok beszédű s mindegy ugró szarka mulattassa asszonyainkat. A fekete fetske pedig, minthogy meleg fészekbe szeret ülni — legyen Pap.

A többi az udvari Almanakban fog kiadódni.

Itt közlöm — ugyancsak a »Gyűjtemény«-ből — Fáy egy rövid rögtönzését is:

Szüreti impromptu
Szilassy László Pándi új borházára
Fáy András.
1825.

Ócska fazéknak új máz,
Tört tengelynek kulimász,
Gyümölcstelen fának váz,
Pándi bornak új borház.
Ezek akárki lássa,
Világ telforgatása.

Közli: BENKÓ IMRE.